

Розвиток та застосування Повітряних Сил, інших видів Збройних Сил України, удосконалення їх системи управління

УДК 316.4.063.3(477:4):327.88(470:477)

DOI: 10.30748/nitps.2019.34.01

Богуслав Пацек

Ягеллонський Університет у Кракові, Польща

СИЛЬНА ЄВРОПА З СИЛЬНОЮ УКРАЇНОЮ

Стаття підготовлена за матеріалами курсу лекцій та семінарів, що були проведені автором у вищих військових навчальних закладах України. На підставі аналізу сучасної геополітичної ситуації обґрунтовується важливість співпраці між Європейським Союзом та Україною у економічній, політичній та військовій сферах на шляху до європейської інтеграції. Показано, що не зважаючи на те, що Україна не у повній мірі використала усі можливості, що були отримані після розпаду Радянського Союзу, на цей час вона має реальний шанс побудови сильної та рівноправної європейської країни. Обговорюються актуальні питання подальшого розвитку України та подолання агресії з боку Російської Федерації.

Ключові слова: *Європейський союз, Україна, європейська інтеграція, агресія Російської Федерації.*

Вступ

Старе китайське прислів'я каже: “Щоб ти жив у часи змін”. І ми живемо не тільки в цікавий час, але і у часи, коли вирішується майбутнє наших країн, сімей, дітей і внуків. Майже до кінця ХХ століття усе було ясно та прозоро. Двополярний поділ світу у свій час забезпечував співіснування капіталістичних західноєвропейських і соціалістичних східноєвропейських країн. З одного боку були Сполучені Штати Америки і НАТО, з іншого – Радянський Союз і країни Варшавського договору. Багато хто з нас пам'ятає часи, коли наступив розпад Радянського Союзу, а країни, що входили до його складу, розпочали шлях самостійного та незалежного функціонування. Зникнув Варшавський договір, але залишилось НАТО, що стало гарантом світової безпеки на багато років. Але, чи фактичним гарантом?

Не має сумнівів, що Сполучені Штати Америки займали позицію лідера в світі, лідера в галузі у розвитку економіки, лідера в галузі військових технологій. Однак, як виявилось, ця могутня країна також не була до кінця захищеною. Терористичний акт 11 вересня 2001 року, внаслідок якого було знищено Всесвітній торговий центр у Нью-Йорку та західну частину штаб-квартири міністерства оборони США у Пентагоні, став символічним переломним моментом в історії людства. Розпочався новий етап у поширенні міжнародного тероризму. Терористи переконливо довели, що мала група людей, використовуючи асиметричні методи дій, може бути грізною силою навіть для США.

До Північноатлантичного альянсу входять 29 країн, але найбільший вклад у фінансування цієї

організації здійснюють США, які також забезпечують понад 80% бойового потенціалу сил НАТО. Утримання цієї позиції не є легким [1, С. 31]. На сьогоднішній день три великі держави конкурують між собою на світовій арені: США, Китай і Росія. Поволі, але рішуче на позицію лідера виходить Китай. Але і Росія не бажає поступатися своїми позиціями і намагається використовувати всі можливі інструменти для утримання здатності впливати на ситуацію у світі. Протистояння цих трьох країн суттєво впливає на ситуацію в Європі, у тому числі і в Україні [2, С. 108].

Окремі європейські країни, у тому числі Німеччина, Великобританія, Франція не мають необхідного потенціалу, який би дозволяв їм бути рівноправними партнерами світових супердержав. Однак, об'єднана Європа є гідним та сильним партнером як для США, так і для Китаю та Росії. Безумовно, Європейський Союз має свої внутрішні проблеми, які, між іншим, пов'язані з виходом Великобританії з Європейського Союзу, хоча і надалі це організація з могутнім потенціалом. Власне, Європейський Союз демонструє, що сила Європи полягає в консолідації, в зосередженні потенціалу більшості європейських країн. Сила Європи – це сильні держави, взаємодіючі разом.

Якщо Європейський Союз прагне бути дійсно сильним і рівноправним партнером супердержав у економічній, політичній, а в майбутньому і у військовій сфері, він повинен співпрацювати з більшістю інших країн, що мають подібні пріоритети, бути разом з Україною. Тому питання подальшого європейського розвитку України та подолання агресії з боку Російської Федерації є безумовно актуальним для усієї європейської спільноти.

Виклад основного матеріалу

Україна належить до найбільших країн Європи, має значний потенціал та величезні можливості розвитку. Україна є символом багатства у натуральних запасах сировини, одною з найкращих в світі за якістю та обсягами чорноземних ґрунтів. У майбутньому, власне, Україна може сприяти розвитку Європейського Союзу, і сьогодні міжнародна ситуація створює цей шанс для неї. Достатньо поїхати до Литви, Латвії або до Естонії, колишніх радянських республік, щоб переконатися, що громадяни цих країн за 25 років від часу отримання незалежності живуть на рівні, наближеному до західноєвропейського. Громадяни Польщі, Словаччини, Чехії володіють власними крамницями, житлом і будинками, які суттєво не відрізняються від тих, що мають французи або німці. Ясна річ, сьогодні Україну ще не можна прирівнювати до Естонії чи Словаччини, але треба і відверто казати, що шлях України до незалежності міг бути інакшим - набагато легшим та кращим. Але коли доля надає Україні другий шанс і у 2013 році українці дійсно розпочинають свій європейський шлях, щоб приєднатися до вищої європейської ліги, на неї нападає сусід. Сусід, якого вважали за друга, а не ворога. Те, що сталося у Криму та на Донбасі, було справжнім ударом ножа в спину Україні від того, хто вважався майже братом.

Україна пережила справжній шок. Анексія Криму і війна на Донбасі показали справжнє обличчя Росії, але водночас продемонстрували слабкість України. Наукові дослідження, у тому числі ті, що були проведені особисто, переконливо свідчать про гібридний характер цієї війни [3]. Передумовами успіху дій Росії на початок цієї агресії були: складна внутріполітична ситуація в країні, низька боєздатність української армії та її зруйнований економічний потенціал.

Своїми діями влада Росії прагне примусити Україну не тільки відмовитись від її європейської інтеграції, але і досягнути повного підкорення України російським інтересам в умовах формального збереження її державного суверенітету та незалежності. Не випадково, ще у 2005 році президент Путін оцінював розпад СРСР як “найбільшу геополітичну катастрофу століття” [4]. Росія, конкуруючи з США та Китаєм, проводить політику відновлення втрачених позицій радянської імперії, примушення повернення України, Білорусі та інших країн з колишнього Радянського Союзу до “союзних государств”.

У 2013 році Україна не очікувала агресії з боку Росії – країни гаранта її суверенітету та безпеки внаслідок сумісного підписання разом з США та Великою Британією 5 грудня 1994 року Будапештського меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї [5]. Навіть коли почалися військові дії, Україна безпосередньо розраховувала на допомогу інших країн, які раніше підтримували її проєв-

ропейський вибір. Треба відверто зазначити, що хоч ця допомога і була надана, у той же час показала українцям, що їм треба більше розраховувати на власні сили. Політична реальність така, що важливість національних інтересів окремих країн була переважною по відношенню до спільних інтересів безпеки Європи або світу.

Сьогодні світ живе загрозою тероризму, терористичних атак у Європі, війною в Сирії та багатьма іншими проблемами. Але увесь світ повинен також пам'ятати про те, що і в Україні весь час летить кров. У Донецькій та Луганській областях також діють терористи. Не можна залишати Україну саму. Агресія в Азовському морі, незаконний арешт українських моряків підтверджують, що Росія не має наміру змінювати свою політику щодо України.

Росія не очікувала, що її напад на Україну призведе до пробудження в українців духу патріотизму, бажання боротися за свою свободу. Українці – це мудрий і гордий народ, який у своїй історії багато перетерпів. Він знову переживає тяжкий час, не тільки війну, але і багато змін, впровадження яких є необхідним. Найважливішим є віра і рішучість в прагненні до кращого завтрашнього дня. Без сумніву, цей день прийде і Україна стане сильною європейською державою.

Безумовно, що виникає питання – а коли це станеться? І друге питання, мабуть найважливіше, що треба зробити, щоб якнайшвидше приєднатися до країн-лідерів Європи? Не має легких відповідей на ці питання. Однак, зрозуміло, що самостійно Україні буде важко подолати усі ці труднощі і проблеми.

Багато людей у світі і в Європі з переживанням думають про драму у Сирії та Іраку, про ситуацію в Африці. Але ми повинні також пам'ятати, що живемо у Європі, а драма, яку переживають українці, не є меншою. Ця драма безпосередньо відбувається у Європі, у нашій європейській Україні. Я побував в Україні у багатьох місцях, зустрічався з сотнями чудових людей, справжніми патріотами та європейцями і я солідарний з ними та переконаний, сильна Україна – це не тільки справа українців, але також всієї Європи, всього світу, який бажає Україні миру.

Українці знають, що перед ними багато роботи. Рішучість, яка не слабне, дає надію на життя на рівні, який є сьогодні в Німеччині або в Польщі. Але, мої спостереження за подіями в Україні часом приводять до сумніву, та навіть до нерозуміння доцільності та ефективності окремих політичних рішень, що приймаються її владою. Я знаю, що і у багатьох українців є такі ж сумніви та нерозуміння.

Не є таємницею, що Україна не використала перших 25 років незалежності, отриманої після розпаду Радянського Союзу. А чи могла цей шанс використати? Сьогодні дуже важко встановити, чи деякі представники влади у минулому діяли на користь України чи Росії. А може тільки для самих себе з метою власного збагачення, руйнуючи національну економіку,

нехтуючи інтересами держави та українського народу.

Народ хоче змін, покращення ситуації. Але триває війна, яка нищить державу. Необхідно розуміти величезну бідність більшості населення України. Бідність працюючого населення – це драматична реальність українського сьогодення [6]. Більшість людей не отримує достатньо грошей для обігріву власних будинків або сплати комунальних послуг за квартири. Розмір пенсій не дозволяє значній кількості пенсіонерів прожити до кінця місяця. Україна – не тільки Київ, Львів чи Харків. Це маленькі міста і села, де бідність для звичайної людини стає найважливішим іспитом її життя. Сьогодні мільйони українців їдуть за кордон, шукаючи кращої долі [7]. Вони добре сприйняті та оцінені в Польщі та інших країнах. Але тут в Україні народ очікує швидких реформ та дійсного поліпшення рівня життя. Якщо це не відбудеться, то існуючий патріотизм легко перетвориться на песимізм і відсутність довіри до влади [8, С. 195-196].

Європейський союз бачить зміни, що відбуваються в Україні, і також бачить Україну разом з собою в одній сім'ї європейських країн. Але кожний, хто входить до цієї сім'ї, мусить відповідати багатьма критеріям. І для цього потрібний час. Сьогодні, після п'яти років від першого дня операції АТО, українська армія вже є іншою армією, поліція – іншою поліцією, а спеціальні служби – іншими службами. Але і тут існує багато проблем, у тому числі щодо дотримання умов контракту, дій окремих командирів, що обумовлює масове звільнення військовослужбовців контрактної служби з бойовим досвідом [9].

Загальний напрямок змін є правильним, але Європейський союз бачить занепокоєння серед українського народу, часто обмежену довіру до влади, в багатьох місцях сповільнений темп змін. Проблема корупції, хоч зменшується, але не зникає. Постійний представник Міжнародного валютного фонду в Україні Йоста Люнгман на 8-му Українському інвестиційному форумі відверто зазначив, що корупція обходить Україну у 2% економічного зростання, а боротьба з нею – це питання її економічного процвітання.

Світ також стежить за українськими олігархами, цією невеликою кількістю надмірно багатих людей, здатних неофіційно керувати або в значній мірі впливати на державну політику, за їх діями і рішеннями. Нажаль, більшість з них прагне лише до підкорення державних інститутів інтересам власних бізнес-імперій, монополізації ринку, і як наслідок, обмежують політичний плюралізм, блокують процес реформ. Олігархічний капітал в Україні є набагато сильнішим, ніж в інших країнах Європи. Згідно зі звітом Deloitte, 64% українських підприємств належить місцевому приватному капіталу (у порівнянні з 29,4% в Польщі, 23,2% – в Чеській Республіці та 4,6% – в Румунії). Доля іноземного капіталу в структурі власності українських компаній становить

всього 12% та є найменшою серед країн Східної Європи (в порівнянні з 54,4% в Польщі, 63,8% в Чеській Республіці та 84% в Румунії) [10, С. 75]. Безумовно, сучасним економічним системам завжди потрібні провідні бізнес-лідери та сильні підприємства. Проблема полягає в тому, як перетворити олігархів в цивілізованих лідерів української економіки.

Також надзвичайно важливим є надання Україні допомоги у проведенні тих реформ, що стосуються освіти, науки та технологій. Відкриття європейського ринку для українських продуктів, доступу до нових технологій, модернізація промисловості ведуть до більшої відкритості України на світових ринках. Необхідним є подальший розвиток сфери вільної торгівлі. Необхідно створювати більш привабливі умови для інвестування західного капіталу в Україні. Потенціальні інвестори України занепокоєні не тільки нестабільною ситуацією у зв'язку з війною на Донбасі, але також і політичною нестабільністю і низьким рівнем правової безпеки. Однак, аналіз ситуації свідчить, що у вирішенні цих питань є більше шансів, ніж загроз, хоч і треба своєчасно усувати ці загрози зі свого шляху [11-12].

На мій погляд, Україні не загрожує широкомасштабна війна з Росією, так як остання намагається передусім досягнути дестабілізації економічної, політичної та соціальної ситуації в країні. Особливо активно Росія провадить психологічну інформаційну війну проти України та західноєвропейських країн. Треба враховувати можливості фінансового впливу Росії на Україну. Не виключно, що з метою конфронтації України з Європою Росія все частіше буде провадити фінансові атаки та використовувати інструменти енергетичного тиску.

Також треба враховувати можливості російських спецслужб, які мали досить багато часу, щоб ввести своїх людей в українські структури. Українці повинні вважати на можливі політичні провокації, які можуть сприяти поширенню негативних емоцій серед населення. Можна очікувати зростання ідеологічного напруження, закликів до очищення влади від зрадників або закликів до чергових революцій.

Росія провадить гібридну війну одночасно вживаючи інструментарій – політичний, економічний, психологічний, інформаційний і військовий не тільки проти України, але також і проти Європи та США, реалізуючи стратегію, що розрахована на багато років. Не все буде залежати тільки від самої України. Гібридна війна вимагає відповідної реакції від США, Німеччини і інших країн Європи. Відповіддю на гібридну війну є застосування ряду інструментів протидії і в Європейському Союзі, і в НАТО, і в окремих країнах, які підтримують Україну та таким чином зменшують можливості Росії щодо подальшої ескалації ситуації.

Однак, не можна повністю виключити можливість ведення Росією широкомасштабної війни проти України. Тому не можна зволікати. Треба робити все, щоб цей план не міг бути реалізований. Нале-

жить бути готовими до продовження гібридної війни на Донбасі, яка без політичних та дипломатичних рішень міжнародних організацій і найсильніших країн світу може тривати ще довго.

Зовнішня політика Росії в останні роки відкрито спрямована на дестабілізацію внутрішньої ситуації та зовнішньої політики в таких країнах, як Литва, Латвія, Естонія, Польща, Словаччина, Молдова, Чехія і Німеччина. Однак, рано чи пізно Росія припинить агресивну діяльність.

Ви самі знаєте, скільки ще треба зробити. Ніхто не допоможе Україні, якщо вона сама собі не допоможе. Ніхто не впровадить за Україну ще багато потрібних змін. Без сумніву, можливо розраховувати на підтримку і допомогу західноєвропейських і східноєвропейських країн. Україна, як і інші країни, має право на гідне мирне життя. Європейський Союз і НАТО виступили проти анексії Криму і засуджують агресивні дії Росії та її підтримку сепаратистів на Донбасі.

Європейці добре знають, яке важливе місце займає Україна. Це ж країна з сорока п'яти мільйонним населенням, одна з найбільших у Європі. Європейський Союз може бути сильним тільки тоді, якщо буде діяти спільно з Україною. Рішення Європарламенту про впровадження безвізового режиму для України – це зелене світло до майбутнього України. Я вірю, що шенгенська зона буде пересунена набагато далі ніж сьогодні – на схід України, і буде добре охороняти наші спільні інтереси.

Варто пам'ятати про співпрацю між НАТО і Україною. Інтеграція України в євроатлантичний безпековий простір з метою набуття членства в Організації Північноатлантичного договору законодавчо визначена як один з пріоритетів національних інтересів країни. Не є таємницею наївні сподівання на швидкий вступ України до НАТО. Вже сьогодні українська система безпеки має підтримку серед військових багатьох країн НАТО, бажаючих бачити Україну сильною державою, здатною забезпечити збереження своєї територіальної незалежності та недоторканості.

Тому, враховуючи майбутнє України, може так скластися, що важливішим від надання збройної допомоги є надання допомоги у підвищенні рівня підготовки військових кадрів, у досягненні сумісності між українською армією та арміями тих країн, з якими варто будувати спільне майбутнє. На цьому шляху треба також створити кращі можливості для навчання українців у різних інституціях за кордоном в Західній Європі, в США та у Канаді. Є справи, які треба змінювати, але і такі, які треба продовжувати.

Висновки

Європейські цінності – гідність людини, шанування держави права – це саме ті цінності, до яких йде Україна. В значній мірі – це вже цінності самої України. Перед Україною стоять важливі виклики, але і існує реальний шанс побудови сильної та рівноправної європейської країни.

Список літератури

1. Bugajski J. Only NATO can defend Europe / J. Bugajski // *European view*. – 2016. – Т. 15. – № 1. – С. 27-35. <http://dx.doi.org/10.1007/s12290-016-0383-9>.
2. Пацек П. Военные и невоенные аспекты безопасности Польши / П. Пацек // *Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України*. – 2018. – № 4(33). – С. 107-118. <https://doi.org/10.30748/nitps.2018.33.14>.
3. Patek W. Wojna hybrydowa na Ukrainie / В. Пасек. – Warszawa: wyd. Rytm, 2018. – 248 с.
4. Официальный сайт Президента России. Послание Федеральному Собранию Российской Федерации [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/22931>.
5. Официальный сайт ООН. Меморандум о гарантиях безопасности в связи с присоединением Украины к Договору о нераспространении ядерного оружия [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://undocs.org/ru/CD/1285>.
6. Ковальчук Т.Т. Бідність працюючого населення – драматична реальність українського сьогодення / Т.Т. Ковальчук // *Економіка України*. – 2016. – № 5. – С. 90-97.
7. Офіціальний сайт Державної служби статистики України. Зовнішня трудова міграція населення у січні-червні 2017 року. Статистичний бюлетень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/bl/12/bl_ztm_2017_w.zip.
8. Новакова О. Формування нової ідеології політичної участі українців / О. Новакова // *Studia politologica Ucraino-Polona*. – 2015. – Вип. 5. – С. 194-200.
9. Официальный сайт BBC News Украина. Украинская армия разбегается: почему и как это остановить [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-russian-45756590#>.
10. Майкл Эмерсон. Усилия по продвижению надлежащего управления в Восточной Европе / Майкл Эмерсон, Вероника Мовчан, Денис Ченуша, Тамара Ковзиридзе // Центр европейских политических исследований (CEPS). – Лондон: Rowman & Littlefield International. – 2018. – 364 с.
11. Aleskerova Yu. Analysis of investment activities of enterprises of Ukraine. Economic system development trends: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine / Yu. Aleskerova. http://dx.doi.org/10.30525/978-9934-571-28-2_1.
12. Грибіненко О.М. Економічний розвиток України в умовах покращання інвестиційного клімату / О.М. Грибіненко // *Економічний простір*. – 2017. – № 117. – С. 75-86.

References

1. Bugajski, J. (2016), Only NATO Can Defend Europe, *European View*, 15(1), pp. 27-35, <http://dx.doi.org/10.1007/s12290-016-0383-9>.
2. Patek, P. (2018), "Woennye i nevoennye aspekty bezopasnosti Polshi" [Military and non-military aspects of security of Poland], *Science and Technology of the Air Force of Ukraine*, No. 4(33), pp. 107-118. <https://doi.org/10.30748/nitps.2018.33.14>.

3. Pacek, B. (2018), *Wojna hybrydowa na Ukrainie*, wyd. Rytm, Warszawa, 248 p.
4. Official Site the President of Russia (2005), “*Poslanye Federalnomu Sobranyiu Rossyiskoi Federatsyy*” [Message to the Federal Assembly of the Russian Federation], available at: www.kremlin.ru/events/president/transcripts/22931 (accessed 7 November 2018).
5. Official Site of the United Nations Organization (1994), “*Memorandum o harantiyakh bezopasnosti v svyazi s prysoedynenyem Ukrayny k Dohovoru o nerasprostranenyu yadernoho oruzhya*” [Memorandum on Security Assurances in connection with Ukraine's accession to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons], available at: www.undocs.org/ru/CD/1285 (accessed 7 November 2018).
6. Koval'chuk, T.T. (2016), “Bidnist pratsiuiuchoho naseleння – dramatychna realnist ukraïnskoho sohodennia” [Poverty of the working population is the dramatic reality of Ukraine's present life], *Ekonomika Ukraïny*, No. 5, pp. 90-97.
7. Official Site of the State Statistics Service of Ukraine, “*Zovnishnia trudova mihratsiia naseleння u sichni-chervni 2017 roku Statystychnyi biuletyn*” [External Labor Migration in January-June 2017. Statistical Bulletin], available at: www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/bl/12/bl_ztm_2017_w.zip. (accessed 7 November 2018).
8. Novakova, O. (2015), “Formuvannya novoi ideolohii politychnoi uchasti ukraïntsiiv” [Forming of New Ideology of Political Participation of Ukrainians], *Studia politologica Ucraino-Polona*, No. 5, pp. 194-200.
9. Official Site of the BBC News Ukraine (2018), “*Ukraynskaia armiya razbehaetsia: pochemu y kak eto ostanovyt*” [The Ukrainian army is running up: why and how to stop it], available at: www.bbc.com/ukrainian/features-russian-45756590# (accessed 7 November 2018).
10. Emerson, M., Movchan, V., Cenusa, D. and Kovziridze, T. (2018), “*Usiliya po prodvizheniyu nadlezhachego upravleniya v Vostochnoy Evrope*” [The Struggle for Good Governance in Eastern Europe], Centre for European Policy Studies, Rowman & Littlefield International, London, 364 p.
11. Aleskerova, Yu. (2018), *Analysis of investment activities of enterprises of Ukraine. Economic system development trends: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine*. http://dx.doi.org/10.30525/978-9934-571-28-2_1, (accessed 7 November 2018).
12. Grybinenko, O. (2017), “*Ekonomichnyi rozvytok Ukraïny v umovakh pokrashchannya investytsiynoho klimatu*” [Economic development of Ukraine through improving investment climate], *Ekonomichnyi prostir*, No. 117, pp. 75-86.

Надійшла до редколегії 3.12.2018

Схвалена до друку 20.12.2018

Відомості про автора:

Пацек Богуслав

доктор наук професор
професор Ягеллонського Університету
Краков, Польща
<https://orcid.org/0000-0001-8111-1682>

Information about the author:

Boguslaw Pacek

Doctor of Sciences Professor
Professor of Jagiellonian University,
Krakow, Poland
<https://orcid.org/0000-0001-8111-1682>

СИЛЬНАЯ ЕВРОПА С СИЛЬНОЙ УКРАИНОЙ

Богуслав Пацек

Статья подготовлена по материалам курса лекций и семинаров, которые были проведены автором в высших военных учебных заведениях Украины. На основании анализа современной геополитической ситуации обосновывается важность сотрудничества между Европейским Союзом и Украиной в экономической, политической и военной сферах на пути ее европейской интеграции. Показано, что, несмотря на то, что Украина не в полной мере использовала все возможности, полученные после распада Советского Союза, в настоящее время она имеет реальный шанс построения сильной и равноправной европейской страны. Обсуждаются актуальные вопросы дальнейшего развития Украины и преодоления агрессии со стороны Российской Федерации.

Ключевые слова: Европейский союз, Украина, европейская интеграция, агрессия Российской Федерации.

STRONG EUROPE WITH STRONG UKRAINE

Boguslaw Pacek

The article was prepared with the materials of the lectures and seminars that were conducted by the author in higher military educational institutions of Ukraine at the end of 2018. Analysis of the current geopolitical situation demonstrates the growing international competition of supergovernments - the United States of America, China and Russia. In these circumstances, some European countries, including Germany, Great Britain and France do not have the necessary potential, which allows them to be equal partners with the world's supergovernments. However, the European Union is a confirmation opportunities of consolidation. The strength of Europe is strong states which act together. Ukraine is one of the largest European countries, which has great potential and huge development opportunities. In the future, Ukraine can contribute to the development of the EU. Therefore, the issues of further European development of Ukraine and the termination of aggression by the Russian Federation are absolutely important for the entire European community. The annexation of Crimea and the war in Donbas demonstrate to the world the true face of the Russian leadership. By its actions, Russia is trying to force Ukraine not only to abandon its European integration, but also to achieve complete subordination of Ukraine to Russia's interests in the conditions of the formal preservation of its state sovereignty and independence. Despite the fact that Ukraine not fully used all the opportunities gained after the collapse of the Soviet Union, at present it has a real chance of building a strong and equal European country. The article discusses issues of further development of Ukraine, shows the importance of cooperation between the European Union and Ukraine in the economic, political and military spheres on the path of its European integration.

Keywords: European Union, Ukraine, European integration, aggression of the Russian Federation.